3

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : 16APK0201ARGE-940-1825 26 / 7 / 2004
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.DAİ.BAŞK.'nın 17.06.2004 gün ve A.01.0.GNS.010.00.02-6063 sayılı yazınız.

Iğdır Milletvekili Sayın Prof. Dr. Dursun AKDEMİR'in 7/2873-6034 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Erkan MUMCU
Bakan

EKLER :
EK-1. Cevap (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

İnönü Bulvarı No:5 06100 Emek / ANKARA Tel: (0312) 2969316 Fax: (0312) 212 88 67
www.kultur.gov.tr E-Mail: kultur@kultur.gov.tr

IĞDIR MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR. DURSUN AKDEMİR'İN 7/2873-6034 ESAS NO'LU SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

Ülkemizde inşa halinde bulunan veya projesi bitmiş ve planlanmakta olan barajlar yüzünden, Anadolu'da yer alan birçok "Antik Alan" sular altında kalma tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

Uzmanlar Karakamış ve Birecik barajları ile 97 antik alanın suya gömüldüğünü, Ilısu barajıyla da 215 antik alanın sular altında kalacağını söylemektedirler.

Bergama yakınlarındaki Allianoi antik kenti, Yortanlı Barajı'nın suları altında kalması söz konusuyken, Belkıs Köyü'nün Zeugma'sı ile Hasankeyf de aynı tehlikeyle karşı karşıyadır.

SORU 1. Bu tarihi Antik Kent'lerin kurtarılması için Turizm ve Kültür Bakanlığı'nca herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?

SORU 2. Bu ve bunun gibi birçok tarihi kentin yok olmasını önlemeye yönelik olarak Bakanlığınızca yeni bir proje geliştirilmiş midir? Varsa, bu konuda hangi çalışmalar yapılmıştır?

CEVAP 1-2.İzmir İli Bergama İlçesi Yortanlı Baraj Bölgesi(Allianoi Antik Kenti) : İzmir İli, Bergama İlçesinin yaklaşık 25 km. kuzeydoğusunda Çaltıkoru Köyü yakınında Yortanlı Barajının yapımı ön çalışmaların başlamasıyla birlikte baraj alanındaki kültür varlıklarının açığa çıkarılması amacıyla, 04.05.1994 tarihinde Bakanlığımız mülga Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile DSİ Genel Müdürlüğü arasında bir protokol imzalanmıştır. Yapılan protokoller çerçevesinde, DSİ'nin maddi katkısı ile Müze Müdürlüklerimiz ve Üniversitelerin ilgili bölümlerinin bilimsel desteğiyle kurtarma kazıları yapılmaktadır. 1994 yılından bu yana Yortanlı Baraj bölgesinde yapılan çalışmalarda Geç Bizans Dönemine ait bir yerleşim Nekropol (mezarlık açığa çıkarılmıştır. Protokol kapsamında, DSİ'nin ödenek aktarılmasıyla kurtarma kazıları yapılmaktadır.

Ayrıca, Yortanlı Barajı alanında sürdürülen kurtarma kazılarında açığa çıkartılan antik yerleşim merkezinin baraj altında kalmaması ve bir set çekilerek korunması hususunda Yrd. Doç. Dr. Ahmet YARAŞ tarafından hazırlanan ve antik kenti kurtarmak için geliştirdiği alternatif proje ile işin keşfini gösteren bir rapor 2003 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı DSİ Genel Müdürlüğü'ne iletilmiştir.

Batman İli Hasankeyf İlçesinde Hasankeyf Örenyeri : Batman İli, Hasankeyf İlçesinde bulunan ve Ilısu Barajının etkilenme alanı içinde yer alan Hasankeyf Örenyerinde, Mardin Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Prof. Dr. M.Oluş ARIK sorumluluğundaki bir ekibin katılımıyla 1986 yılında kazılara başlanmıştır.

1991 yılında, Bakanlığımız mülga Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, GAP Bölge Kalkınma İdaresi (GAP-BKİ) Başkanlığı ve Hasankeyf Projesi Başkanı Prof. Dr.M.Oluş ARIK arasında Hasankeyf'te yapılacak kurtarma ve belgeleme çalışmalarına ilişkin bir protokol imzalanmıştır. Protokol uyarınca, projeye GAP-BKİ Başkanlığı tarafından yapılacak mali destek ile çalışmalar sürdürülmüştür.

Bu çalışmalar ile "Aşağı Şehir" deki Konut Bölgesi, Koç Camii doğusunda bir han, bir çarşı, bir dergah, bir zaviye, bir medrese, seramik fırını, Zeynel Türbesi civarında han ve medrese kalıntılarını içeren alan ortaya çıkarılmıştır. Örenyerindeki hasar bozulmaların saptanması ve bunların geçici koruma önlemlerinin uygulanması ile muhtemel nakil projeleri için hazırlık çalışmaları da yapılmaktadır.

2004 yılından itibaren örenyerinin özel durumu nedeniyle çalışmaların bir bütün olarak ele alınarak gerçekleştirilmesi ve bu alandaki çalışmaların yeni bir bilim heyetince sürdürülmesi amacıyla başlatılan çalışmalar sürdürülmektedir.

Ilısu ve Kargamış Baraj Alanları : GAP kapsamında kalan Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri altında kalacak kültür varlıklarının belgelenmesi ve kurtarılmasına yönelik olarak ODTÜ, TAÇDAM (Tarihsel Çevre Değerlerini Araştırma Merkezi) tarafından hazırlanan protokol uyarınca Bakanlığımız, DSİ Genel Müdürlüğü'nün maddi desteği ve ODTÜ (TAÇDAM) koordinatörlüğünde çalışmalar yürütülmektedir. Söz konusu protokol 22.07.1998 tarihinde taraflarca imzalanmış ve bu tarihten itibaren çalışmalara başlanmıştır. Bu alanlara ilişkin istatistik veriler aşağıda verilmiştir.

BAKANLIĞIMIZCA BARAJ BÖLGELERİNDE İZİN VERİLEN KAZI VE YÜZEY ARAŞTIRMALARINA İLİŞKİN SAYISAL VERİLER
1998-2003

YILLAR	ILISU- KARGAMIŞ BARAJ KAZILARI	ILISU-KARGAMIŞ BARAJLARI YÜZEY ARAŞTIRMALARI	TOPLAM
1998	4	-	4
1999	13	7	20
2000	17	4	21
2001	19	4	23

YILLAR	ILISU-KARGAMIŞ BARAJ KAZILARI	ILISU-KARGAMIŞ BARAJLARI YÜZEY ARAŞTIRMALARI	BİRECİK BARAJI KAZILARI	BİRECİK BARAJ YÜZEY ARAŞTIRMALARI	DİĞER KAZILAR	TOPLAM
2002	18	8	1	5	3	35
2003	17	5	1	1	4	28